

Nina Mešl

OD RAZUMEVANJA POJAVA NAUČENE NEMOČI K RAZVIJANJU ODPORNOSTI V SOCIALNEM DELU

Pojava naučene nemoči, že nekaj desetletij aktualne teme na več področjih dela z ljudmi, v socialnem delu v Sloveniji še nismo veliko raziskovali. Ugotovitve raziskave, ki smo jo izvedli v okviru projekta »Strokovne podlage za nadaljnji razvoj in uresničevanje koncepta dela učne težave v osnovi šoli«, so pokazale, da sodobni koncepti socialnega dela pri delu z učenci z učnimi težavami pripomorejo k preprečevanju pojava naučene nemoči in k spoprijemanju z njim. Zaščita pred pojavom naučene nemoči je tudi odpornost; v procesih podpore in pomoči v socialnem delu jo lahko krepimo na dveh ravneh. Na prvi gre za novo izkušnjo v odnosu, ko z ljudmi sodelujemo in dobre izide soustvarjamo. Delo na drugi ravni, ko pogovor pripomore k več razvidnosti posameznika v mreži odnosov, pa omogoča odločitve za ohranjanje ali spreminjanje odnosnih procesov v smeri preprečevanja naučene nemoči in razvijanja odpornosti.

KLJUČNE BESEDE: naučen optimizem, dve ravni krepitve odpornosti, delovni odnos, soustvarjanje dobrih izidov, odnosna raven.

Dr. Nina Mešl je docentka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Med letoma 1998 in 2003 je kot socialna delavka delala na področju dela z mladimi in z družino. Področji njenega raziskovalnega dela sta socialno delo z družino in teorije pomoči v socialnem delu. Kontakt: nina.mesl@fsd.uni-lj.si.

Mateja Nagode, Nadja Kovač, Lea Lebar

SOCIALNA OSKRBA NA DOMU V MREŽI JAVNE SLUŽBE IN ZUNAJ NJE

Pomoč na domu je temeljna storitev v socialnem varstvu. Izvaja se na domu posameznika in ljudem omogoča, da v starosti čim dlje ostanejo doma. Torej lahko preprečuje odhod v dom za starejše (dezinstitucionalizacija) ali pa odlaga odhod na poznejše obdobje. Gre za storitev, ki so jo pred dobrimi dvajsetimi leti začeli razvijati centri za socialno delo. Ti so še danes med številčnejšimi ponudniki omenjene storitve, poleg domov za starejše, drugih javnih zavodov in zasebnikov s koncesijo občine. Storitve, kot jo poznamo danes, je v tem obdobju prešla skozi različne faze organiziranja in izvajanja. V prispevku se osredotočimo na ključne trende in izzive organiziranja pomoči na domu v mreži javne službe in zunaj nje, kot jih zasledimo danes: postopno prenašanje izvajanja storitve izpod okrilja centrov za socialno delo na druge izvajalce, neenakomerna dostopnost storitve, povečevanje števila najstarejših uporabnikov ter velik delež uporabnikov z demenco in podobno. Pokažemo, da sta izvajanje in doseg pomoči na domu zunaj mreže javne službe v Sloveniji izjemno podhranjena. Potreben je tudi tehten razmislek o smiselnosti obstoja socialnega servisa na način, na katerega je urejen danes.

KLJUČNE BESEDE: socialno varstvo, storitve, pomoč na domu, socialni servis, mreža javne službe, starost.

Mateja Nagode je univerzitetna diplomirana sociologinja, višja raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo. Ukvarja se s socialno politiko, s poudarkom na socialnovarstvenih storitvah in programih, in s področjem dolgotrajne oskrbe. Kontakt: mateja.nagode@guest.arnes.si.

Nadja Kovač je univerzitetna diplomirana sociologinja, raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo. Ukvarja se s spremljanjem položaja otrok in mladine, z evalvacijo s področja socialnega varstva in s socialnovarstvenimi programi. Kontakt: nadja.kovac@guest.arnes.si.

Lea Lebar je diplomantka družboslovne informatike, raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo. Ukvarja se z evalvacijami s področja socialnega varstva, s socialno politiko in z metodološkim svetovanjem. Kontakt: lea.lebar@guest.arnes.si.

Tamara Narat, Anja Jesenovec

POMEN IN VLOGA KONCEPTA DELOVNEGA ODNOSA PRI NADGRADNJI INSTITUTA SKRBNIŠTVA

Prispevek predstavi tri temeljne težave, ki se na področju skrbništva pojavljajo v praksi, in sicer: obstoj instituta odvzema poslovne sposobnosti, preobremenjenost strokovnih delavcev s centrov za socialno delo in zloraba skrbništva za posebni primer. Oris problemskih področij je povzet po ugotovitvah študije Inštituta RS za socialno varstvo z naslovom »Strokovne podlage za nadgradnjo instituta skrbništva«. V članku so identificirani problemski sklopi analizirani s pomočjo uporabe koncepta delovnega odnosa. Na podlagi tako pridobljenih ugotovitev so nakazane smernice za nadaljnji razvoj in nadgradnjo instituta skrbništva.

KLJUČNE BESEDE: odvzem poslovne sposobnosti, skrbništvo za posebni primer, preobremenjenost strokovnih delavcev centrov za socialno delo, krepitev moči varovancev.

Tamara Narat je univerzitetna diplomirana sociologinja in študentka doktorskega študijskega programa na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Kot raziskovalka je zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo, na oddelku Otroška opazovalnica. Njena raziskovalna dejavnost je usmerjena na področje kakovosti življenja otrok. Kontakt: tamara.narat@guest.arnes.si.

Anja Jesenovec je univerzitetna diplomirana socialna delavka s Fakultete za socialno delo v Ljubljani. Na Inštitutu RS za socialno varstvo je bila, v času nastajanja članka, za določen čas zaposlena kot raziskovalka, in sicer na oddelku Otroška opazovalnica. Njena raziskovalna dejavnost je bila usmerjena predvsem na področje spremljanja položaja otrok in mladine ter družinske politike. Kontakt: anja.jesenovec@gmail.com.

Duška Knežević Hočevar

SKRB ZA STAREJŠO GENERACIJO NA DRUŽINSKIH KMETIJAH

PREŽIVETA PRAKSA ALI AKTUALNA ZAVEZA?

Prispevek presoja izsledke antropološke študije o podobnostih in razlikah med kmetijami prejemnicami in neprejemnicami sredstev na podlagi ukrepov pomoči mladim prevzemnikom kmetij in zgodnjega upokojevanja glede skrbi za ostarele družinske člane. Študija je bila izpeljana v Prekmurju leta 2009, osredotočila pa se je na preverjanje rezultata predhodne anketne raziskave iz leta 2007 o odnosih med generacijami in spoloma na kmetijah v Sloveniji. Rezultat je pokazal, da je mlajša generacija kmetij prejemnic iz naslova obeh ukrepov bolj zavezana skrbeti za ostarele družinske člane v primerjavi z drugimi opazovanimi kmečkimi in mestnimi skupinami. Rezultati tokratne študije kažejo, da se kmetije prejemnice in neprejemnice sredstev na podlagi obeh ukrepov ne razlikujejo glede pričakovanj in praks skrbi za ostarele družinske člane, saj so ta odvisna od večplastnih družinskih dogodkov in okoliščin.

KLJUČNE BESEDE: kmečke družine, staranje na podeželju, mladi prevzemniki kmetij, Prekmurje.

Duška Knežević Hočevar je doktorica zgodovinske antropologije, višja znanstvena sodelavka na Druženomedicinskem inštitutu ZRC SAZU in izredna profesorica antropologije. V zadnjem času se raziskovalno in pedagoško ukvarja predvsem z demografsko in agrarno antropologijo. Kontakt: duska@zrc-sazu.si, telefon: 01/4706 442.